

**UCHWAŁA NR LVI/370/2023
RADY MIEJSKIEJ W GOLINIE**

z dnia 5 kwietnia 2023 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Golina na lata 2023-2025

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 40), w związku z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r. poz. 447 ze zm.) **Rada Miejska w Golinie uchwala, co następuje:**

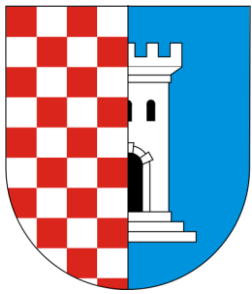
§ 1. Uchwala się Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Golina na lata 2023-2025, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Gminy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

Wojciech Wojdyński

GMINNY PROGRAM
WSPIERANIA RODZINY
W GMINIE GOLINA

NA LATA 2023-2025

Wykaz skrótów:

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

GUS – Główny Urząd Statystyczny

IPiN – Instytut Psychiatrii i Neurologii w Warszawie

KCPU – Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom

KP – Komisariat Policji

MGBP – Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna

MOPS – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

NGO (ang. *non-government organization*) – organizacje pozarządowe

ORE – Ośrodek Rozwoju Edukacji

PARPA – Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

PKI – Punkt Konsultacyjno-Informacyjny

PPP – Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

PUP – Powiatowy Urząd Pracy

PWD – Placówka Wsparcia Dziennego

ROPS – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej

UG – Urząd Gminy

ZI – Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE.....	3
UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU.....	5
PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGRAMU.....	6
CHARAKTERYSTYKA GMINY GOLINA.....	7
ANALIZA SYTUACJI DZIECKA I RODZINY W GMINIE GOLINA.....	8
POMOC SPOŁECZNA.....	8
PROBLEM UZALEŻNIEŃ WŚRÓD RODZIN.....	13
DZIAŁALNOŚĆ GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH.....	14
DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W ZAKRESIE UZALEŻNIEŃ.....	16
PROBLEM PRZEMOCY WSRÓD RODZIN.....	17
DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W ZAKRESIE PRZEMOCY.....	21
CELE, ZADANIA I REALIZATORZY PROGRAMU.....	22
ADRESACI PROGRAMU.....	27
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA.....	27
EWALUACJA I MONITORING PROGRAMU.....	27
SPIS WYKRESÓW I TABEL.....	29
SPIS WYKRESÓW.....	29
SPIS TABEL.....	29

WPROWADZENIE

Rodzina jest środowiskiem życiowym niemal każdego człowieka. Stanowi integralną część każdego społeczeństwa, a zarazem jego najmniejszą i podstawową komórkę. Jest najważniejszą grupą społeczną, w której człowiek przychodzi na świat i z którą łączą go wielorakie związki do końca życia. Jest grupą małą, pierwotną, o przewadze więzi osobistych, odznacza się międzypokoleniową i wielopokoleniową trwałością więzi, a członkostwo w niej jest autentyczne, dobrowolne i w zasadzie nierozzerwalne (za wyjątkiem porzucenia, rozwodu)¹.

Procesy industrializacji, urbanizacji i migracji w znaczący sposób zmieniły życie całych społeczeństw i rodzin. Przeobrażeniu uległa nie tylko struktura rodziny, ale również sposób jej funkcjonowania. Zmienił się model rodziny, zmalała liczebność rodziny, wzrosła jej anonimowość. Obok zinstytucjonalizowanego małżeństwa funkcjonują alternatywne formy życia rodzinnego.

Współczesny model rodziny z typu autorytatywnego przekształcił się w typ rodziny partnerskiej. W wyniku reorganizacji władzy rodzinnej, znaczącą jej część w rodzinie przejmuje matka – żona. Wskutek wspólnego rozwiązywania codziennych spraw, wspólnych doświadczeń małżonków, kształtuje się między nimi partnerski styl wzajemnych interakcji. Małżonkowie posiadają równe prawa i obowiązki. Kobieta i mężczyzna stają się równorzędnymi partnerami pod względem wykształcenia, pozycji społecznej, zainteresowań społecznych². Według Jana Żebrowskiego zmiany w strukturze wewnętrznej rodziny obejmują trzy zasadnicze elementy: zmianę pozycji i ról małżonków, zmianę pozycji dziecka w rodzinie, proces autonomizacji jednostki³.

Główną przyczyną kształtowania się modelu partnerskiego w rodzinie jest wzrost niezależności ekonomicznej i psychicznej kobiety, która stanowi o poszerzeniu jej samodzielności życiowej. Kobiety – matki podejmują pracę zawodową, dążą do samorealizacji, niezależności. Rozwijają swoje pasje i zainteresowania. Nie poświęcają już całej swojej uwagi i czasu tylko na wychowanie dzieci i dbanie o dom. Mężczyźni nie są już tylko jedynymi żywicielami rodziny, ale również uczestniczą w pracach domowych, w opiece i wychowywaniu dzieci. Dynamiczne zmiany w zakresie życia rodzinnego, których współcześnie doświadczamy, spowodowały destabilizację niektórych rodzin. Pojawiły się problemy opiekuńczo-wychowawcze, uzależnienia, izolacja społeczna. Osłabieniu lub zerwaniu uległy więzi rodzinne, co istotnie wpłynęło na strukturę rodziny, jej spójność, pozytywne stosunki między wszystkimi członkami, zaburzyło równowagę

¹ Kawula S, Brągiel J, Janke A., *Pedagogika rodziny*, Toruń 1999, s. 49.

² Cudak S., *Wybrane cechy współczesnego modelu życia małżeńskiego i rodzinnego*, [w:] *Pedagogika rodziny*, red. S. Cudak, Kielce 2007, s. 7.

³ Żebrowski J., *Współczesne przeobrażenia w funkcjonowaniu rodziny polskiej*, [w:] *Rodzina polska na przełomie wieków. Przeobrażenia, zagrożenia, patologie*, red. J. Żebrowski, Gdańsk 2001, s. 23.

wewnątrzrodzinną oraz wpłynęło na poczucie bezpieczeństwa domowników, rozwój osobowości dziecka, zdolności adaptacyjne. Przemiany gospodarczo-kulturowe kształtujące życie społeczeństwa spowodowały wzrost liczby osób bezradnych, nieradzących sobie z problemami dnia codziennego.

Niemniej, pojawiły się zjawiska o charakterze globalnym, tj. choroby cywilizacyjne, rosnący odsetek ludzi w wieku poprodukcyjnym, migracje oraz lokalnym, tj. ubóstwo, bezrobocie, niewydolność opiekuńcza i wychowawcza, uzależnienia, brak poczucia stabilizacji życiowej i zawodowej, bezpieczeństwa socjalnego, poczucie osamotnienia, rozpad rodziny, itp. Wśród czynników, które składają się na dezintegrację rodziny, wymienić należy: niezaradność życiową członków rodziny, brak stabilizacji zawodowej i materialnej, niewydolność wychowawczą rodziców i zaniedbywanie obowiązków opiekuńczych względem dzieci, niski poziom kulturalny, intelektualny oraz moralny dorosłych, a także alkoholizm jednego lub obojga rodziców oraz przemoc. Zazwyczaj niekorzystne sytuacje w rodzinie współwystępują ze sobą. Z tego powodu coraz więcej rodzin i dzieci wymaga specjalistycznego wsparcia i zaangażowania wielu instytucji w przezwyciężanie istniejących dysfunkcji. Szukając prób pomocy dziecku, uwagę należy skupić nie tylko na problemach dziecka, ale także na problemach jego rodziny. Wobec tego w pracy socjalnej zaproponowano oddziaływanie zindywidualizowane, nakierowane w pierwszej kolejności na dzieci, a w drugiej na matki, gdyż to głównie kobiety są beneficjentami pomocy społecznej.

Podstawą do rozwiązywania problemów społecznych jest wsparcie rodziny w odbudowywaniu prawidłowych relacji w rodzinie oraz we właściwym wypełnianiu ról społecznych przez jej członków. Wsparcie rodziny powinno być w miarę możliwości wczesne i mieć charakter profilaktyczny. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowania wartości i norm związanych z ich wychowaniem. Wszelkie działania powinny być prowadzone za zgodą rodziny i jej aktywnym zaangażowaniem, uwzględniając zasadę pomocniczości.

UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2022 poz. 447 z późn. zm.) nakłada na gminy obowiązek opracowania i realizacji gminnych 3-letnich programów wspierania rodziny.

Celem Programu jest zaplanowanie i podjęcie działań w zakresie pomocy rodzinom przeżywającym różnego typu trudności zakłócające lub uniemożliwiające prawidłowe wypełnianie podstawowych funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz stworzenie spójnego i skutecznego systemu pomocy dla rodzin. W świetle założeń ustawy, pomoc dziecku i jego rodzinie powinna mieć charakter interdyscyplinarny i być udzielana przez właściwych specjalistów w ramach zintegrowanego lokalnego systemu. Ważne jest, aby zarówno działania, jak również decyzje względem rodziny i jej członków były podejmowane przy współpracy wyspecjalizowanych instytucji, tj. pomocy społecznej, szkoły, sądu, policji, itp.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej dokonała podziału zadań i kompetencji pomiędzy jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej. Kolejna tabela przybliży ten podział.

Tabela 1. Podział zadań i kompetencji pomiędzy jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej

GMINA	POWIAT	SAMORZĄD WOJEWÓDZKI
<ul style="list-style-type: none"> • Profilaktyka - wspieranie rodziny, • asystent rodziny, • placówki wsparcia dziennego, • rodziny wspierające, • inne podmioty lub instytucje działające na rzecz rodziny. 	<ul style="list-style-type: none"> • Piecza zastępcza rodzinna i instytucjonalna, • usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej, • adopcja. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ośrodek adopcyjny, • regionalna placówka opiekuńczo-terapeutyczna, • Interwencyjny Ośrodek Preadopcyjny.
	<ul style="list-style-type: none"> • Rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka, • placówki opiekuńczo-wychowawcze, • usamodzielnianie, • organizator rodzinnej pieczy zastępczej (koordynator), • rodziny pomocowe. 	

Źródło: Opracowanie własne w oparciu o ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

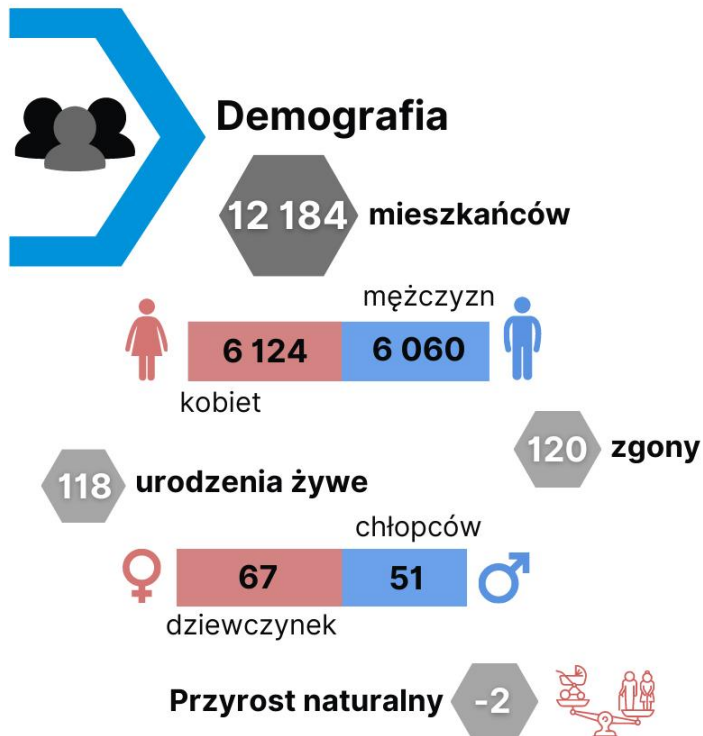
PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGRAMU

Zapisy Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Golina na lata 2023-2025 są odzwierciedleniem standardów i norm prawa wynikających z ustawodawstwa krajowego, znajdujących się m.in. w:

- Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.
(Dz. U. z 2009 r. poz. 946),
- ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej
(Dz. U. z 2022 r. poz. 447 z późn. zm.),
- ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej
(Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.),
- ustawie z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci
(Dz. U. z 2022 r. poz. 1577 z późn. zm.),
- ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”
(Dz. U. z 2020 r. poz. 1329 z późn. zm.),
- ustawie z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny
(Dz. U. z 2021 r. poz. 1744 z późn. zm.),
- ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych
(Dz. U. z 2022 r. poz. 615 z późn. zm.),
- ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów
(Dz. U. z 2022 r. poz. 1205 z późn. zm.),
- ustawie z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy
(Dz. U. z 2020 r. poz. 1359 z późn. zm.),
- ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie
(Dz. U. z 2021 r. poz. 1249),
- ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii
(Dz. U. z 2023 r. poz. 172 z późn. zm.),
- ustawie z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi
(Dz. U. z 2023 r. poz. 165),
- ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie
(Dz. U. z 2022 r. poz. 1327 z późn. zm.),
- ustawie z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3
(Dz. U. z 2023 r. poz. 204).

CHARAKTERYSTYKA GMINY GOLINA

Gmina Golina

-
- Edukacja**
- Żłobek Niepubliczny „Tęczowa Dolina” w Golinie,
 - Przedszkole Niepubliczne „Tęczowa Dolina” w Golinie,
 - Przedszkole w Golinie „Baśniowy Dworek” z Oddziałami Integracyjnymi,
 - Szkoła Podstawowa im. Juliusza Słowackiego w Golinie,
 - Szkoła Podstawowa im. Stanisława Wyspiańskiego w Kawnicach,
 - Szkoła Podstawowa im. M. Curie-Skłodowskiej w Przyjmie,
 - Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Radolinie,
 - Gminny Klub Malucha „Kącik Skrzata”.

Kultura

-
- Dom Kultury w Golinie,
 - Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Golinie, wraz z filią w Przyjmie,
 - Punkt biblioteczny w Kawnicach.

Pomoc społeczna

-
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,
 - Zespół Interdyscyplinarny,
 - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
 - Ośrodek Wsparcia - Dzienny Dom Senior+,
 - Placówka wsparcia dziennego - Świetlica Socjoterapeutyczna w Golinie,
 - Golińska Spółdzielnia Socjalna Aktywni Razem.

Dane demograficzne z 2021 roku, źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

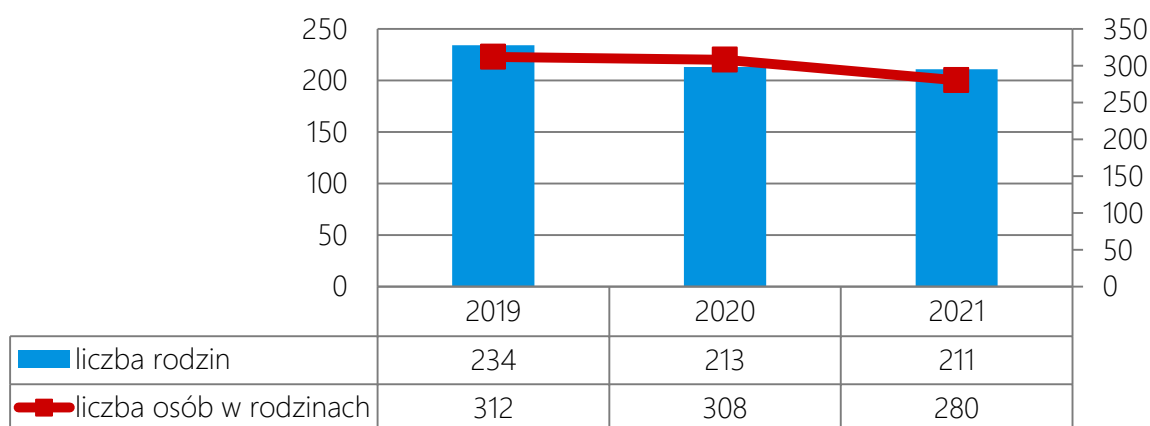
ANALIZA SYTUACJI DZIECKA I RODZINY W GMINIE GOLINA

POMOC SPOŁECZNA

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Główną jednostką wykonującą zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie Gminy jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. W 2021 roku z pomocy Ośrodka skorzystało 280 osób z 211 rodzin. Na przestrzeni lat 2019-2021 liczba rodzin, którym udzielono wsparcia w Gminie Golina oraz liczba osób w rodzinach zmniejszyła się o 10%. Szczegółowe dane w tej kwestii przedstawia wykres poniżej.

Wykres 1. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w Gminie Golina w latach 2019-2021

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

W 2021 roku przyznano łącznie 323 świadczenia rodzinom posiadającym jedno dziecko, 1168 świadczeń rodzinom z dwójką dzieci, 1520 świadczeń rodzinom z trójką dzieci oraz 1421 świadczeń rodzinom z czwórką lub większą liczbą dzieci. Szczegółowe dane w zakresie liczby przyznanych świadczeń niepieniężnych oraz pieniężnych w roku przedmiotowym przedstawia poniższa tabela.

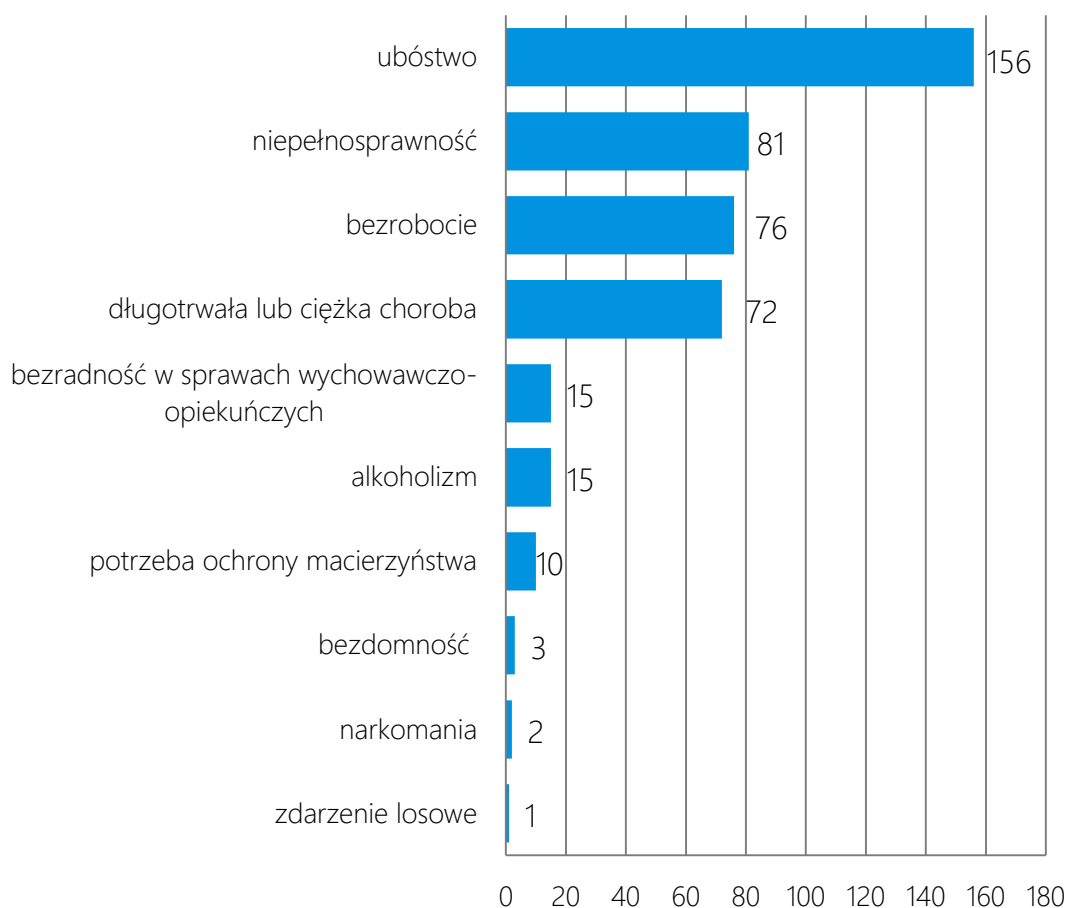
Tabela 2. Typy rodzin z dziećmi objętych pomocą społeczną w formie świadczeń w 2021 roku

typ rodziny	liczba świadczeń niepieniężnych	liczba świadczeń pieniężnych	liczba świadczeń ogółem
jedno dziecko	198	125	323
dwoje dzieci	1030	138	1168
troje dzieci	1456	64	1520
czworo i więcej dzieci	1399	22	1421

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

W 2021 roku w Gminie Golina najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej rodzin, a jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc społeczną, wskazanymi przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej były kolejno: ubóstwo (156 rodzin), niepełnosprawność (81 rodzin), bezrobocie (76 rodzin) i długotrwała lub ciężka choroba (72 rodziny).

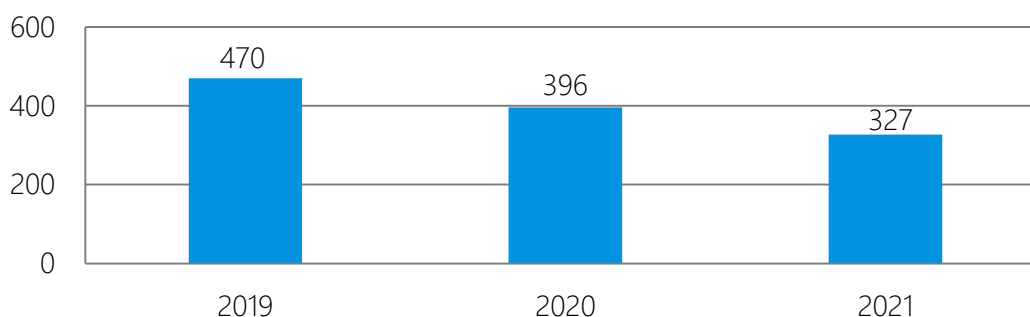
Wykres 2. Powody udzielania świadczeń w 2021 roku według liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

Na kolejnym wykresie zaprezentowana została średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2019-2021. Można zauważyć, że ze świadczeń tych w 2021 roku korzystało średnio 327 rodzin, czyli o 17% rodzin mniej niż w 2020 roku oraz o 30% mniej niż w roku 2019. Zatem w analizowanym okresie dostrzegalna jest tendencja spadkowa w zakresie średniomiesięcznej liczby rodzin korzystających z poszczególnych typów świadczeń.

Wykres 3. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2019-2021

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

W 2021 roku w MOPS zatrudniony był 1 asystent rodziny, a z jego usług skorzystało 17 rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Na przestrzeni ostatnich trzech lat liczba rodzin, które korzystały z usług asystenta rodziny wzrosła o jedną, z kolei liczba zatrudnionych asystentów była na stałym poziomie. Należy mieć na uwadze, że ze względu na pandemię koronawirusa SARS-CoV-2 oraz związaną z tym izolacją i ograniczeniem kontaktów społecznych, wypełnianie obowiązków asystenta było niezwykle utrudnione. Według ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej maksymalna liczba rodzin z którymi pracuje asystent rodzin nie może przekroczyć 15.

Tabela 3. Dane dotyczące asystentury rodziny w Gminie Golina na przestrzeni lat 2019-2021

wyszczególnienie	2019	2020	2021
liczba rodzin, które korzystały z usług asystenta rodziny	16	16	17
liczba asystentów rodziny w Gminie	1	1	1

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

Do zadań asystenta rodziny należy również praca z rodziną naturalną, z której dziecko lub dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej. Podejmowane przez niego działania mają na celu przywrócenie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców oraz powrót dziecka z pieczy do rodziny.

W analizowanym okresie w Gminie Golina nie funkcjonowały rodziny wspierające, to znaczy takie, które mają za zadanie pomóc rodzinie w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych, m.in. poprzez udzielanie wskazówek dotyczących sprawowania opieki i wychowania dzieci, kształtowania i wypełniania podstawowych ról społecznych, organizacji czasu rodziny, pomocy w nauce, racjonalnego prowadzenia budżetu domowego oraz prowadzenia gospodarstwa domowego.

W przypadku samotnego wychowywania dzieci, gdy jeden z rodziców uchyla się od płacenia alimentów na rzecz dzieci, obowiązek ten jest realizowany z funduszu alimentacyjnego. W roku 2021 z omawianych świadczeń skorzystało 46 osób z 34 rodzin, a na ten cel przeznaczono 231 332,00 zł. Na przestrzeni analizowanych lat odnotowano spadek w zakresie liczby osób i rodzin korzystających ze świadczenia alimentacyjnego. Kwota przeznaczona na ten cel na przestrzeni ostatnich lat ulegała wahaniom. Szczegółowe dane w tym zakresie zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 4. Liczba rodzin i osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego oraz kwota świadczeń w latach 2019-2021

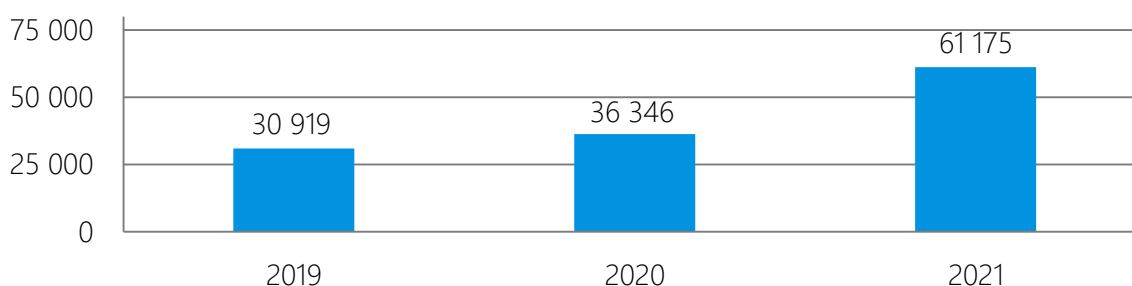
wyszczególnienie	2019	2020	2021
liczba osób	52	46	46
liczba rodzin	40	34	34
kwota świadczeń (zł)	253 990	226 037	231 332

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

Świadczenia wsparcia w ramach funduszu alimentacyjnego możliwe jest dzięki stale podejmowanym działaniom pracowników MOPS w stosunku do dłużników alimentacyjnych. Wśród sposobów odzyskania wypłaconych z funduszu środków od osób unikających płacenia alimentów znajduje się prowadzenie wywiadów alimentacyjnych, kierowanie wniosków o aktywizację zawodową dłużników alimentacyjnych pozostających bez zatrudnienia oraz zobowiązanie osób bezrobotnych do zarejestrowania się w PUP, a także kierowanie wniosków o ściganie za przestępstwo niealimentacji do Prokuratury.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w 2021 roku poniósł wydatki związane z odpłatnością za pobyt dzieci w rodzinach zastępczych na łączną kwotę 61 175 zł. Można zauważyć, że na przestrzeni trzech ostatnich lat kwota przekazana na pobyt dziecka w pieczy zastępczej zwiększyła się o 98%.

Wykres 4. Odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej na przestrzeni lat 2019-2021 (w złotych)

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za lata 2019-2021

Wsparcie rodzin przeżywających trudności o charakterze materialnym i ekonomicznym odbywa się w Gminie Golina także poprzez realizację rządowego wieloletniego programu „Posiłek w szkole i w domu”, który ma na celu ograniczenie zjawiska niedożywienia w społeczeństwie, w szczególności wśród dzieci i uczniów, osób

znajdujących się w trudnej sytuacji ekonomicznej, ale także wymagających wsparcia w życiu codziennym, tj. osób starszych, samotnych i z niepełnosprawnościami, czy też zmagających się z chorobą lub innymi problemami.

Program obejmuje trzy moduły, w ramach których Gminy zostają dysponentami środków rządowych i pośredniczą w udzieleniu pomocy w formie posiłku, świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych. Wsparcie żywnościowe realizowane jest poprzez wydawanie posiłków w stołówkach lub dowożenie ich osobom dorosłym, w tym niewychodzącym z domu (np. ze względu na podeszły wiek czy niepełnosprawność), które nie mają możliwości samodzielnego przygotowania dla siebie gorącego posiłku.

Na przestrzeni ostatnich trzech lat liczba przyznanych zasiłków w ramach rządowego wieloletniego programu „Posiłek w szkole i w domu” przyjmowała zróżnicowane wartości. W 2021 roku w ramach Programu pomocą objęto łącznie 136 osób, spośród których 43% beneficjentów skorzystało z pomocy w formie posiłku, a na ten cel przeznaczono 43 248 zł. Pomoc pieniężna została udzielona 77 osobom na łączną kwotę 59 550 zł. Szczegółowe dane w tym zakresie prezentuje poniższa tabela.

Tabela 5. Liczba osób, którym przyznano zasiłek celowy w ramach programu wieloletniego „Posiłek w szkole i w domu” w latach 2019-2021

wyszczególnienie	2019		2020		2021	
	liczba osób	kwota świadczeń	liczba osób	kwota świadczeń	liczba osób	kwota świadczeń
ogółem, w tym:	194	122 864	175	100 404	136	102 798
posiłek	93	56 214	85	26 304	59	43 248
forma pieniężna	101	66 650	90	74 100	77	59 550

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za lata 2019-2021

Należy mieć na uwadze, że beneficjentami działań podejmowanych w ramach rządowego programu dożywiania są w szczególności dzieci i młodzież do 18 roku życia, a pomoc w formie posiłków świadczona jest m.in. w ramach działalności stołówek szkolnych. W 2021 roku spośród 59 beneficjentów niepieniężnej formy wsparcia 54 osoby miały poniżej 18 roku życia, zatem dzieci stanowiły 92% grupy. Jak wskazują dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, w roku 2020 małoletnich korzystających z posiłku było 65%, a w 2019 roku – 95%.

Tabela 6. Liczba dzieci korzystających z posiłku w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” i kwota świadczeń w latach 2019-2021

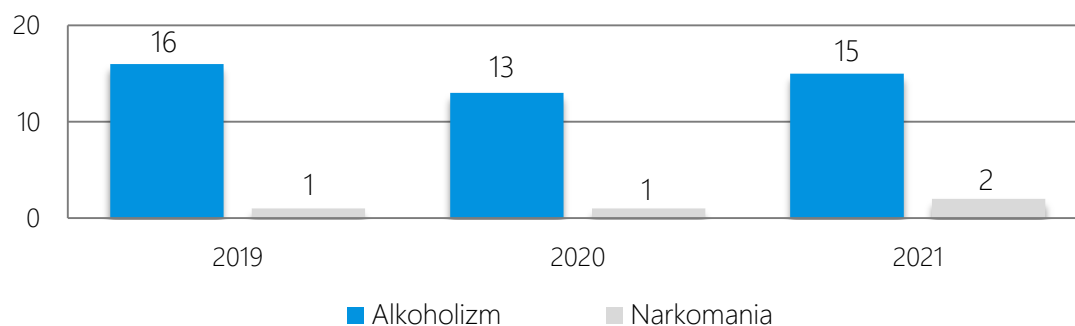
wyszczególnienie	2019	2020	2021
liczba dzieci	88	55	54
kwota świadczeń (zł)	45 304	15 701	29 026

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za lata 2019-2021

PROBLEM UZALEŻNIEŃ WŚRÓD RODZIN

W 2021 roku z pomocy i wsparcia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Golinie z powodu uzależnienia od alkoholu skorzystało 15 rodzin, a także 2 rodziny zmagające się z problemem narkomanii. Na przestrzeni lat 2019-2021 liczba rodzin korzystających z pomocy MOPS z powodu alkoholizmu kształtowała się na podobnym poziomie, z kolei liczba rodzin, którym Ośrodek udzielił pomocy z powodu narkomanii zwiększyła się o 1. W 2021 roku ogólna liczba rodzin objętych pomocą MOPS wyniosła 211, co oznacza, że rodziny borykające się z problemem alkoholowym stanowiły 7% ogółu, natomiast z problemem narkomanii – 1%.

Wykres 5. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu alkoholizmu i narkomanii w Gminie Golina na przestrzeni lat 2019-2021

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za lata 2019- 2021

Kolejną analizowaną kwestią są działania podejmowane przez funkcjonariuszy Policji w celu przeciwdziałania problemowi uzależnienia. Na przestrzeni lat 2019-2021 liczba osób zatrzymanych w pomieszczeniach policyjnych w celu wytrzeźwienia uległa zwiększeniu – w 2019 roku funkcjonariusze zatrzymali 10 mieszkańców Gminy, w 2020 roku – 15 osób, natomiast w 2021 roku – 24. Z analizowanych danych wynika, że w omawianych latach dzielnicowi nie podjęli działań wobec żadnego nietrzeźwego nieletniego, który w takiej sytuacji mógłby zostać zatrzymany w policyjnej izbie dziecka lub odwieziony do domu. Niemniej, problem zakłócania przestrzeni publicznej na terenie Gminy Golina jest obecny i wymaga podjęcia kompleksowych działań prewencyjnych i interwencyjnych. Szczegółowe dane w tym zakresie prezentuje tabela poniżej.

Tabela 7. Działania funkcjonariuszy Policji w stosunku do osób spożywających alkohol w latach 2019-2021

rodzaj interwencji	2019	2020	2021
liczba osób zatrzymanych w pomieszczeniach policyjnych w celu wytrzeźwienia	10	15	24
liczba nietrzeźwych osób nieletnich zatrzymanych w policyjnych izbach dziecka lub odwiezionych do domu	0	0	0

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2019, 2020 i 2021 rok

Na przestrzeni ostatnich lat służby bezpieczeństwa podejmowały również działania na rzecz ograniczenia zjawiska kierowania pojazdami pod wpływem alkoholu oraz w zakresie przeciwdziałania narkomanii i przemocy w rodzinie. Podejmowane przez funkcjonariuszy interwencje i rutynowe kontrole umożliwiają sukcesywne eliminowanie niepożądanych zjawisk związanych z nietrzeźwością w przestrzeni publicznej oraz prewencji zachowań przemocowych w rodzinach, a prowadzone działania, zajęcia w szkole i kampanie edukacyjne wzmacniają pożądane postawy wśród dzieci i młodzieży.

DZIAŁALNOŚĆ GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Golinie, powołana przez Burmistrza do wykonywania zadań Gminy w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, prowadzi swą działalność w oparciu o przepisy ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz. U. z 2023 r., poz. 165). Według stanu na koniec 2021 roku Komisja liczyła 8 członków.

Dane dotyczące działań GKRPA podejmowanych wobec osób uzależnionych w latach 2019-2021 przedstawia poniższa tabela. W 2021 roku członkowie GKRPA przeprowadzali rozmowy z 59 osobami uzależnionymi od alkoholu oraz 40 członkami rodzin osób uzależnionych. Podjęto wówczas czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu w placówce uzależnienia wobec wszystkich 59 osób uzależnionych, natomiast nie wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego wobec żadnego mieszkańca Gminy. Na przestrzeni lat 2019-2021 liczba osób uzależnionych, jak również liczba członków rodzin osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy uległa zmniejszeniu. Analogiczna zależność wystąpiła w przypadku liczby osób, w stosunku do których podjęto

czynności zmierzające do zobowiązania ich poddaniu się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia.

Tabela 8. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Golina wobec osób uzależnionych w latach 2019-2021

wyszczególnienie	2019	2020	2021
liczba osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	122	102	59
liczba członków rodzin osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	106	57	40
liczba osób, w stosunku do których podjęto czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia	122	102	59
liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	0	0	0

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2019, 2020 i 2021 rok

Na terenie Gminy Golina osoby doświadczające sytuacji kryzysowych mogą uzyskać pomoc i wsparcie w Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym. W 2021 roku Punkt czynny był średnio przez 10 godzin w miesiącu, a poradnictwo w nim było świadczone przez specjalistę psychoterapii uzależnień. Wśród realizowanych przez Punkt zadań należy wymienić: rozpoznanie problemu, z którym zgłosił się klient, mobilizowanie klientów do pojęcia psychoterapii i kierowanie do specjalistycznych placówek leczenia, motywowanie osób pijących ryzykownie i szkodliwe, ale nieuzależnionych, do zmiany szkodliwego wzoru picia, świadczenie konsultacji osobom doznającym przemocy w rodzinie oraz motywowanie osób stosujących przemoc do uczestnictwa w oddziaływaniach obejmujących ten problem.

W 2021 roku działalność profilaktyczna na terenie Gminy koncentrowała się głównie w placówkach oświatowych, placówce wsparcia dziennego oraz instytucjach kulturalnych. Pedagodzy, wychowawcy oraz funkcjonariusze Policji prowadzili liczne zajęcia, prelekcje i warsztaty adresowane do uczniów, rodziców i nauczycieli z zakresu tematyki uzależnień i przemocy. W omawianym roku w zakresie lokalnej działalności profilaktycznej w ramach programu z obszaru profilaktyki uniwersalnej skierowanej do dzieci i młodzieży uczestniczyło 800 uczniów i 65 nauczycieli. Ponadto zorganizowano jednorazowe prelekcje/pogadanki, w których udział wzięło 750 mieszkańców Gminy, festyny i inne imprezy plenerowe, gdzie liczba uczestników wyniosła 500, imprezy sportowe, a także konkursy profilaktyczne, w których uczestniczyło po 200 osób.

W ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w latach 2019-2021 prowadzone były w Gminie pozalekcyjne zajęcia sportowe, w których udział wzięło 100 osób w każdym roku. W 2021 roku organizowane były także kolonie i obozy z programem socjoterapeutycznym dla dzieci z rodzin

z problemem alkoholowym, w których uczestniczyło 50 dzieci oraz kolonie i obozy z programem zajęć profilaktycznych, gdzie liczba dzieci biorących udział wyniosła 5.

W 2019 roku zrealizowano szkolenia i warsztaty dla rodziców, a także nauczycieli/wychowawców z zakresu profilaktyki problemowej, w których udział wzięło 150 rodziców oraz 80 nauczycieli. W latach 2020-2021 nie odbyły się takowe szkolenia, czy warsztaty.

Na terenie Gminy funkcjonuje placówka wsparcia dziennego w formie specjalistycznej, w której pracuje 2 wychowawców i jest ona czynna minimum 4 razy w tygodniu. Łączna liczba dzieci i młodzieży, która brała udział w zajęciach organizowanych przez placówkę w 2021 roku wyniosła 20, natomiast 18 z nich to dzieci z rodzin alkoholowych. Ponadto w 2021 roku utworzono spółdzielnię socjalną, w której zatrudniono 5 osób zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy o spółdzielniach socjalnych.

Na przestrzeni lat 2019-2021 nie realizowano programów profilaktycznych rekomendowanych w ramach Systemu Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego prowadzonego przez ORE, KCPU, IPiN. Warto zaznaczyć, że ograniczona działalność profilaktyczna związana była z trwającą wówczas pandemią koronawirusa.

DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W ZAKRESIE UZALEŻNIEŃ

Wśród głównych problemów z jakimi zmagają się współczesne rodziny jest bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, przemoc w rodzinie, bezrobocie oraz uzależnienia. Przeciwdziałanie negatywnemu wpływowi tych problemów na rozwój psychospołeczny lokalnej społeczności wymaga odpowiedniego podejścia i kompleksowej pracy specjalistów. Punktem wyjścia wszelkiej interwencji socjalnej jest diagnoza, będąca niezbędnym elementem poprawnie zaplanowanego procesu zmian. Pomaga ona zidentyfikować negatywne, nieakceptowane zjawiska, a także niezaspokojone potrzeby i oczekiwania mieszkańców w określonym obszarze.

W 2022 roku na terenie Gminy zostało przeprowadzone badanie diagnozujące problemy społeczne wśród lokalnej społeczności - *Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych dla Gminy i Miasta Golina*, w którym uczestniczyło 100 dorosłych mieszkańców Gminy oraz 177 uczniów szkół podstawowych.

DOROŚLI MIESZKAŃCY

- Diagnoza przeprowadzona wśród dorosłych mieszkańców Gminy pokazuje, że 28% badanych było świadkiem awantury związanej ze spożywaniem alkoholu, a 20% - wandalizmu.
- Niepokojący jest fakt, że aż 40% mieszkańców dostrzega bardzo dużą dostępność alkoholu dla osób nieletnich na terenie Gminy/Miasta.
- Aż 54% badanych stwierdza, że zna jedną lub więcej osób, które zażywają narkotyki.
- Część respondentów uważa, że w ich Gminie/Mieście raczej łatwo jest nabyć narkotyki (27%), z kolei 16% wie, gdzie można je kupić.
- 11% mieszkańców przyznaje, że zażyło kiedyś środek uważany za narkotyk.

UCZNIOWIE

- Znaczny odsetek uczniów biorących udział w badaniu uważa, że *alkohol w piwie jest inny i mniej groźny niż w wódce* (37%).
- Inicjację alkoholową ma za sobą co czwarty uczeń (25%). Najwięcej respondentów próbowało alkoholu tylko raz, najczęściej mając 13-15 lat.
- Najpopularniejszym rodzajem alkoholu wśród uczniów jest piwo.
- Z zebranych odpowiedzi wynika, że po papierosy sięgnęło 11% uczniów, najczęściej w wieku 13-15 lat.
- Analiza odpowiedzi uczniów na pytania dotyczące substancji psychoaktywnych pozwala stwierdzić, iż 2% respondentów sięgnęło po substancje uznawane za narkotyki, natomiast 3% osób przyznało, że spróbowałoby ich, gdyby nadarzyła się taka okazja.

PROBLEM PRZEMOCY WSRÓD RODZIN

W latach 2019-2021 w Gminie Golina z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej z powodu przemocy w rodzinie nie skorzystała żadna z rodzin.

Kolejną analizowaną kwestią są dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i grup roboczych w latach 2019-2021. W 2021 roku liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego wyniosła 4, a więc na przestrzeni lat 2019-2021 utrzymywała się na stałym poziomie. Liczba utworzonych grup roboczych w 2021 roku wyniosła 22, co oznacza, że w ciągu trzech ostatnich lat systematycznie wzrastała. Liczba ich posiedzeń kształtuje się w danym roku

na poziomie 23, a więc na przestrzeni analizowanych lat liczba ta malała. Dane w tym zakresie przedstawione zostały w poniższej tabeli.

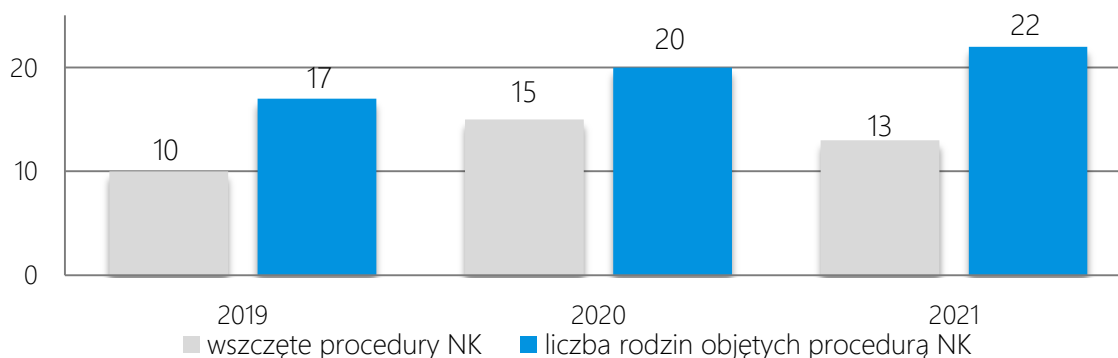
Tabela 9. Dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i grup roboczych w latach 2019-2021

wyszczególnienie	2019	2020	2021
liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego	4	4	4
liczba funkcjonujących grup roboczych	18	20	22
liczba spotkań grup roboczych	45	30	23

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za lata 2019-2021

Podjęcie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Przedstawiciele podmiotów wyżej wymienionych, realizują procedurę „Niebieskie Karty” w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego. Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A” w przypadku powzięcia w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny, bądź przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie. Na przestrzeni ostatnich lat liczba wdrożonych procedur „Niebieskie Karty” ulegała wahaniom – w 2019 roku było to 10 wszczętych procedur, w 2020 roku – 15, natomiast w 2021 roku – 13. Liczba rodzin objętych procedurą w ostatnich latach wzrosła i w 2021 roku wyniosła 22 rodziny. Dane te obrazuje poniższy wykres.

Wykres 6. Liczba podjętych i kontynuowanych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2019-2021

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za lata 2019-2021

W latach 2019-2020 liczba osób, które zostały objęte wsparciem Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie znacznie wzrosła. Dane zaprezentowane w poniższej tabeli, odnoszące się do 2021 roku przedstawiają liczbę osób doświadczających przemocy w rodzinie, które zostały objęte działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty”. Liczba ta w 2021 roku wyniosła 22, w tym 21 kobiet oraz 1 mężczyzna.

Tabela 10. Liczba osób z terenu Gminy Golina objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w latach 2019-2021

wyszczególnienie	2019	2020	2021*
liczba osób	54	72	22
liczba dzieci	19	26	0
liczba kobiet	17	23	21
liczba mężczyzn	18	23	1

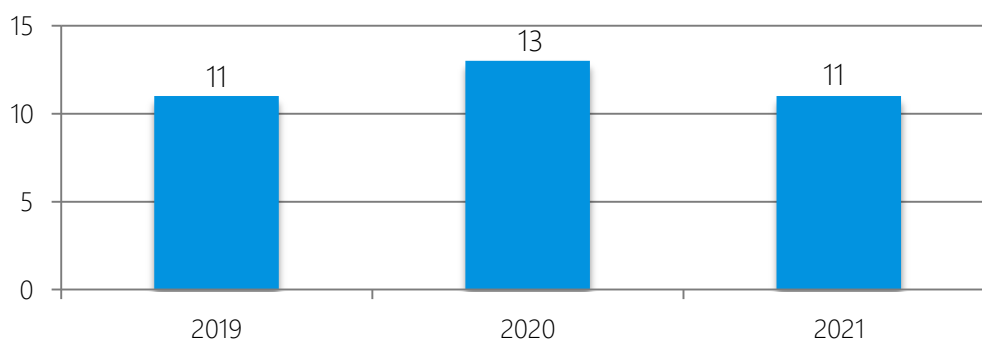
Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za lata 2019-2021

* Dane reprezentują liczbę osób doświadczających przemocy w rodzinach, objętych w 2021 roku działaniami w ramach procedury NK

Istotnym wsparciem w zakresie przeciwdziałania przemocy na terenie Gminy są również działania podejmowane przez dzielnicowych Komisariatu Policji w Golinie, których zadaniem jest m.in. przeprowadzanie interwencji domowych w związku z występowaniem przemocy w rodzinie, a także wszczynanie procedury „Niebieskie Karty”. W zakresie interwencji domowych zrealizowanych przez dzielnicowych, w 2021 roku przeprowadzono ich 62, spośród których 13 stanowiły interwencje związane z przemocą w rodzinie.

Na przestrzeni lat 2019-2021 liczba zakończonych spraw w ramach procedury nie ulegała znacznym wahaniom. W 2019 roku zakończono 11 procedur „Niebieskie Karty”, w 2020 roku – 13, natomiast w 2021 roku – 11.

Wykres 7. Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2019-2021

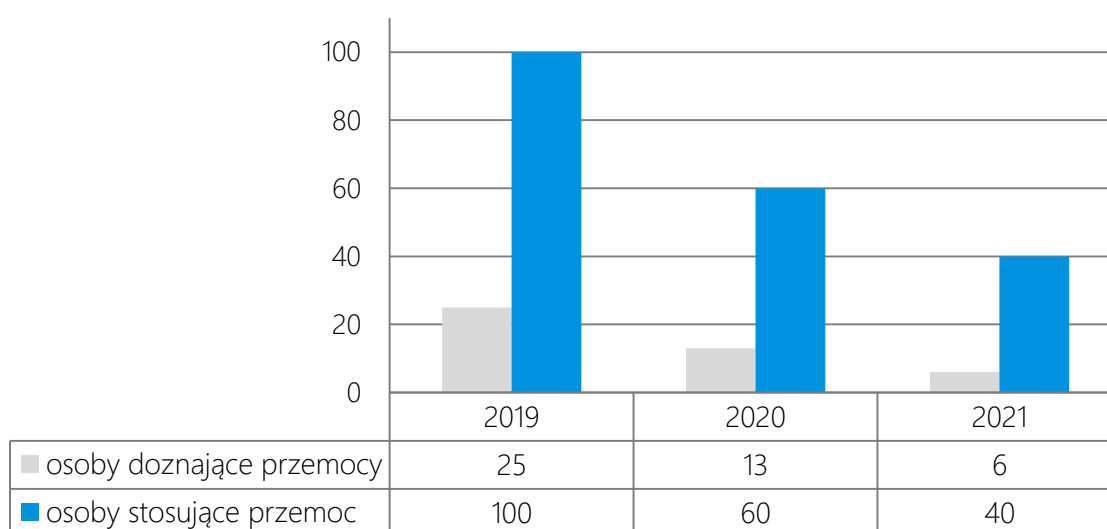

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za lata 2019-2021

Mieszkańcy Gminy, którzy doznawali lub stosowali przemoc mogli skorzystać z poradnictwa udzielanego w ramach funkcjonującego Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego. W 2021 roku w Punkcie zostały udzielone porady 6 osobom doznającym przemocy w rodzinie. W roku poprzednim 13 mieszkańców zostało objętych poradnictwem z tego powodu, z kolei w 2019 roku 25 osób skorzystało z porad. Według dostępnych danych, na każdą osobę z którą kontaktował się Punkt przypadała 1 porada.

Na przestrzeni analizowanych lat liczba mieszkańców stosujących przemoc domową, którzy zgłosili się do Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego zmniejszyła się i w 2021 roku osiągnęła 40.

Wykres 8. Liczba osób stosujących lub doznających przemocy, którym udzielono porad w Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym w latach 2019-2021

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2019, 2020 i 2021 rok

Działalność z zakresu przeciwdziałania występowaniu przemocy w rodzinie jest prowadzona także przez członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. W 2021 roku kontaktowali się oni z 5 mieszkańcami stosującymi przemoc oraz z 6 osobami, które doznały przemocy. Liczba osób nadużywających alkoholu, z którymi członkowie GKRPA przeprowadzili rozmowy w związku z dopuszczeniem się przez nich przemocy wyniosła 59, natomiast świadków przemocy z którymi rozmawiali, było 10. Szczegółowe dane znajdują się w poniższej tabeli.

Tabela 11. Liczba osób dotkniętych i stosujących przemoc w rodzinie, świadków przemocy w rodzinie oraz osób, z którymi przeprowadzono rozmowy interwencyjne, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA w latach 2019-2021

wyszczególnienie	2019	2020	2021
liczba osób stosujących przemoc, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA	5	5	5
liczba osób doznających przemocy, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA	6	6	6
liczba osób nadużywających alkoholu, z którymi członkowie GKRPA prowadzili rozmowy interwencyjne w związku z dopuszczeniem się przez nich przemocy	106	57	59
liczba świadków przemocy, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA	12	10	10

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2019, 2020 i 2021 rok

DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W ZAKRESIE PRZEMOCY

Poniżej przedstawione zostały wnioski z przeprowadzonych badań wśród dorosłych mieszkańców oraz uczniów, dotyczące kwestii przemocy wśród rodzin z terenu Gminy.

UCZNIOWIE

- 7% uczniów z Gminy Golina zadeklarowało, że zazwyczaj lub nigdy nie czuje się bezpiecznie w swojej szkole.
- 18% badanych zaobserwowało występowanie przemocy lub cyberprzemocy w swojej szkole.
- Młodzi mieszkańcy jako formę przemocy, której sami doznali wskazywali najczęściej wykluczenie (31%), a także uderzenie lub pobicie (30%).
- Wśród respondentów 7% przyznało, że doznało w swoim domu przemocy fizycznej, w wyniku której miało ślady na ciele. Uczniowie najczęściej nikomu się do tego nie przyznają.

DOROŚLI MIESZKAŃCY

- znajomość w swoim otoczeniu rodzin, które doświadczają przemocy domowej zadeklarowało 43% ankietowanych.
- 2% mieszkańców deklaruje, że doświadcza przemocy wraz z dziećmi w swoim gospodarstwie domowym, a 11% przyznaje, że kiedyś jej doznawało.
- niemal połowa osób doświadczających przemocy najczęściej doznaje lub doznawała jej ze strony ojca (47%).
- Wśród respondentów 19% badanych uważa, że stosowanie od czasu do czasu kar fizycznych jest dobrą metodą wychowawczą, z kolei aż 29% wskazuje, że prawny zakaz ich stosowania jest niesłuszny.
- Ponad połowa badanych zna przynajmniej jedną osobę, która doświadczyła cyberprzemocy (53%).

CELE, ZADANIA I REALIZATORZY PROGRAMU

Celem głównym programu jest zapewnienie pomocy w rozwoju oraz podtrzymywaniu podstawowych funkcji rodziny, w szczególności sposób uwzględniając obecne potrzeby i problemy występujące w rodzinach z Gminy Golina.

Cel operacyjny Programu:

1. Zwiększenie wsparcia oraz optymalizacja usług świadczonych na rzecz rodziny.
2. Usprawnianie kompetencji rodzicielskich uwzględniając rodziny doświadczające problemów opiekuńczo-wychowawczych.
3. Wspieranie prawidłowego rozwoju dzieci i młodzieży.
4. Rozpoznawanie i ograniczanie zagrożeń występujących w rodzinach.

Cele szczegółowe Programu zostały opracowane na podstawie zidentyfikowanych problemów.

Cel operacyjny nr 1

Zwiększenie wsparcia oraz optymalizacja usług świadczonych na rzecz rodziny.

- ➔ Zapewnienie wsparcia MOPS w zakresie możliwych zasobów Ośrodka.
- ➔ Rozwój specjalistycznej pomocy oraz poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego.
- ➔ Koordynowanie zadań realizowanych przez podmioty współpracujące.

Lp.	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki
1	Udzielanie rodzinom będącym w trudnej sytuacji życiowej pomocy finansowej i rzeczowej.	MOPS.	Liczba rodzin: - objętych pomocą społeczną, - korzystających z zasiłków rodzinnych, funduszu alimentacyjnego.
2	Zapewnienie dzieciom i młodzieży pomocy w postaci posiłków, w tym w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”.	MOPS.	Liczba dzieci i młodzieży korzystających z programu.
3	Udzielanie dzieciom i młodzieży stypendiów o charakterze socjalnym oraz naukowym.	UG, placówki oświatowe.	Liczba osób objętych wsparciem, liczba stypendiów naukowych i sportowych dla dzieci uzdolnionych, liczba stypendiów socjalnych.
4	Udzielanie wsparcia w ramach ustawy „Za Życiem”.	MOPS.	Liczba rodzin, którym przyznano świadczenie.
5	Pomoc w zaopatrzeniu dzieci i młodzieży w podręczniki i artykuły szkolne - program „Dobry start”.	ZUS.	Liczba osób objętych wsparciem w ramach programu.
6	Wydawanie rodzinom wielodzietnym „Karty Dużej Rodziny”.	MOPS.	Liczba wydanych Kart i użytkowników Karty Dużej Rodziny.
7	Zapewnienie poradnictwa rodzinnego: psychologicznego, prawnego, pedagogicznego w zakresie uzależnień, terapii indywidualnej, terapii grupowej, terapii rodzinnej dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze.	MOPS, GKRPA, PWD, PKI, PCPR, PPP, placówki oświatowe.	Liczba osób korzystających z poradnictwa, liczba udzielonych porad, liczba podmiotów udzielających wsparcia.
8	Pomoc w formie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych.	MOPS.	Liczba rodzin objętych wsparciem
9	Poradnictwo i praca socjalna świadczona przez pracowników MOPS.	MOPS.	Liczba rodzin objętych pracą socjalną.
10	Współorganizowanie wypoczynku zimowego i letniego dla dzieci i młodzieży.	UG, GKRPA, PCPR, NGO, PWD, placówki oświatowe.	Liczba osób korzystających z wypoczynku zimowego i letniego.
11	Udzielanie schronienia osobom doznającym przemocy w rodzinie.	MOPS, PCPR.	Liczba kobiet/mężczyzn/dzieci, którym udzielono schronienia na skutek wystąpienia przemocy w rodzinie.

Cel operacyjny nr 2

Usprawnianie kompetencji rodzicielskich uwzględniając rodziny doświadczające problemów opiekuńczo-wychowawczych.

- ➔ Podniesienie jakości pracy osób współpracujących z rodzinami.
- ➔ Rozwój lokalnych działań służących integrowaniu i wspieraniu rodziny.
- ➔ Wzmocnienie kompetencji rodziców w zakresie opiekuńczym i wychowawczym.

Lp.	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki
1	Dostosowanie liczby zatrudnionych asystentów rodziny do aktualnego zapotrzebowania, zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.	MOPS.	Liczba asystentów rodziny. Liczba rodzin objętych pomocą asystentów rodziny.
2	Organizowanie szkoleń/warsztatów rozwijających kompetencje zawodowe pracowników instytucji zajmujących się wspieraniem rodziny.	MOPS, GKRPA, ZI, DOPS, PCPR.	Liczba zorganizowanych szkoleń/warsztatów, liczba osób biorących udział w szkoleniach /warsztatach.
3	Organizowanie superwizji i wsparcia dla asystentów rodziny oraz pracowników socjalnych.	MOPS, PCPR.	Liczba zorganizowanych superwizji, liczba osób biorących udział w superwizjach.
4	Współorganizowanie dla rodziców warsztatów w zakresie wzmocnienia kompetencji wychowawczych oraz właściwego wypełniania ról rodzicielskich.	placówki oświatowe, PWD, GKRPA, MOPS, NGO, PPP.	Liczba uczestników warsztatów, liczba zorganizowanych warsztatów.
5	Popularyzowanie działalności rodzin wspierających oraz zachęcanie rodzin w Gminie do podejmowania tej roli.	MOPS, PCPR.	Liczba rodzin objętych wsparciem, liczba funkcjonujących rodzin wspierających.
6	Organizacja wypoczynku letniego i zimowego z programem profilaktycznym (alkohol, substancje psychoaktywne, przemoc) dla dzieci i młodzieży.	GKRPA, placówki oświatowe.	Liczba dzieci korzystających z wypoczynku z programem profilaktycznym.
7	Współorganizowanie wydarzeń/imprez integrujących rodziny oraz promujących zdrowy tryb życia.	placówki oświatowe, PWD, GKRPA, MOPS, UG, GBP, NGO.	Liczba zorganizowanych wydarzeń, liczba uczestników wydarzeń/imprez.

Cel operacyjny nr 3

Wspieranie prawidłowego rozwoju dzieci i młodzieży.

- ➔ Rozwój i zintensyfikowanie środowiskowych form wsparcia w czynnościach opiekuńczo-wychowawczych względem dzieci i młodzieży.
- ➔ Organizowanie działań profilaktycznych wspomagających optymalny rozwój psychospołeczny dzieci i młodzieży.

Lp.	Działania	Realizatorzy	Wskaźniki
1	Promowanie i wspieranie działań na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.	MOPS, placówki oświatowe, PWD, UG, PPP.	Liczba zrealizowanych działań, liczba dzieci i młodzieży objętych wsparciem.
2	Poszerzanie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży.	placówki oświatowe, GKRPA, UG, PWD, NGO.	Liczba dzieci korzystających z zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych, liczba dostępnych zajęć.
3	Realizacja w szkołach programów profilaktycznych rekomendowanych przez KCPU związanych z tematyką uzależnień od substancji oraz zjawiskiem przemocy.	placówki oświatowe, GKRPA, MOPS, ZI, KP.	Liczba uczestników rekomendowanych programów profilaktycznych.
4	Realizacja warsztatów/programów rozwijających umiejętności psychospołeczne dzieci i młodzieży.	placówki oświatowe, PWD, GKRPA, MOPS, NGO.	Liczba przeprowadzonych warsztatów/programów, liczba uczestników.

Cel operacyjny nr 4

Rozpoznawanie i ograniczanie zagrożeń występujących w rodzinach.

- ➔ Współpraca międzyinstytucjonalna w zakresie pracy z rodzinami w sytuacjach kryzysowych.
- ➔ Rozwój systemu pieczy zastępczej.
- ➔ Zoptymalizowanie przekazu informacji na temat form wsparcia na rzecz rodziny w Gminie.

Lp.	Działania	Realizatorzy	Wskaźniki
1	Udzielanie informacji o instytucjach świadczących pomoc na rzecz rodziny, informowanie o możliwościach i perspektywach poprawy swojej sytuacji.	placówki oświatowe, GKRPA, MOPS, PKI, UG, ZI, PWD, PCPR.	Liczba rozpowszechnionych informacji.
2	Wspieranie organizacyjne i administracyjne organizacji pozarządowych prowadzących działalność w obszarze wsparcia rodziny.	MOPS, UG, NGO.	Liczba podjętych działań wspierających organizacyjnie i administracyjnie organizacje pozarządowe.
3	Rozwijanie współpracy z organizacjami pozarządowymi i kościelnymi oraz innymi instytucjami prowadzącymi działalność w obszarze wsparcia rodziny.	placówki oświatowe, GKRPA, MOPS, UG, ZI, PWD, PCPR, NGO, PPP	Liczba instytucji i organizacji współpracujących ze sobą na rzecz rodziny. Liczba podjętych we współpracy działań.
4	Stałe monitorowanie i systematyczna ocena sytuacji opiekuńczo-wychowawczej dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.	MOPS, PCPR.	Liczba dokonanych okresowych ocen sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.
5	Podjęcie współpracy z podmiotami działającymi na rzecz powrotu dziecka z pieczy zastępczej do rodziny biologicznej.	MOPS, PCPR.	Liczba dzieci powracających do rodzin biologicznych, liczba spotkań zespołów ds. oceny sytuacji dziecka.
6	Popularyzowanie i współorganizowanie wydarzeń na rzecz promocji rodzicielstwa zastępczego.	MOPS, PCPR.	Liczba odbiorców działań/uczestników wydarzeń.
7	Zapewnienie wsparcia rodzinom, którym ograniczono władzę rodzicielską oraz prowadzenie pracy z rodziną naturalną w celu powrotu dziecka z pieczy zastępczej.	MOPS.	Liczba udzielonych porad. Liczba rodzin, z których dzieci umieszczono w pieczy zastępczej, objętych wsparciem asystenta rodziny. Liczba dzieci, które powróciły do rodziny naturalnej.
8	Udzielanie informacji o instytucjach świadczących pomoc na rzecz rodziny, informowanie o możliwościach i perspektywach poprawy swojej sytuacji.	placówki oświatowe, GKRPA, MOPS, PKI, UG, ZI, PWD, PCPR.	Liczba rozpowszechnionych informacji.

9	Wspieranie organizacyjne i administracyjne organizacji pozarządowych prowadzących działalność w obszarze wsparcia rodziny.	MOPS, UG, NGO.	Liczba podjętych działań wspierających organizacyjnie i administracyjnie organizacje pozarządowe.
10	Rozwijanie współpracy z organizacjami pozarządowymi i kościelnymi oraz innymi instytucjami prowadzącymi działalność w obszarze wsparcia rodziny.	placówki oświatowe, GKRPA, MOPS, UG, ZI, PWD, PCPR, NGO, PPP	Liczba instytucji i organizacji współpracujących ze sobą na rzecz rodziny. Liczba podjętych we współpracy działań.

ADRESACI PROGRAMU

Adresatami Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Golina na lata 2023-2025 są mieszkańcy Gminy Golina, szczególnie rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Program kierowany jest także do przedstawicieli instytucji i służb pracujących na rzecz rodzin oraz dzieci i młodzieży.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Zadania Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Golina na lata 2023-2025 finansowane będą z następujących źródeł:

- środków własnych Gminy,
- środków finansowych z funduszy zewnętrznych, w tym rządowych, pozarządowych, programów celowych i funduszy unijnych.

EWALUACJA I MONITORING PROGRAMU

Celem ewaluacji jest oszacowanie stopnia osiągnięcia zakładanych celów i rezultatów. Wyniki ewaluacji okresowej służą również ewentualnym modyfikacjom dokumentów programowych, a dostarczone za jej sprawą informacje powinny być wykorzystane przy przygotowaniu programu w następnym okresie programowania.

Cele badawcze ewaluacji Programu powinny opierać się na:

1. ocenie procesu realizacji działań i osiągniętych efektów Programu,
2. ocenie wdrażania i zarządzania Programem, w tym współpracy interdyscyplinarnej,
3. opracowaniu rekomendacji do stworzenia kontynuacji Programu.

W ramach ewaluacji należy przyjąć zasadę triangulacji technik badawczych poprzez zróżnicowane metody pomiaru, tj.:

- analizę dokumentów,
- badanie ankietowe adresatów Programu,
- badanie poprzez zogniskowany wywiad grupowy realizatorów Programu.

Przyjęte kryteria ewaluacji Programu to:

- a) **Kryterium skuteczności** (plan a wykonanie) - rozumiane jako stopień realizacji zaplanowanych celów i efektów Programu. Ocena pod kątem kryterium skuteczności skupi się głównie na ocenie wdrożenia działań w stosunku do założonego planu i osiągnięcia wskaźników rezultatów.
- b) **Kryterium efektywności** - ocena sprawności wdrażania i prawidłowości zarządzania Programem, w tym pod kątem zgodności z harmonogramem, ewentualnych trudności w jego realizacji, przepływu informacji między realizatorami.
- c) **Kryterium użyteczności** - ocena dopasowania założeń Programu do potrzeb jego odbiorców i realizatorów.
- d) **Kryterium trafności** - rozumiane jako stopień, w jakim zaplanowane cele odpowiadają zidentyfikowanemu problemom.

Monitoring realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Golina na lata 2023-2025 będzie opierał się przede wszystkim na gromadzeniu i analizowaniu danych będących w posiadaniu Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej jako koordynatora Programu i jednocześnie instytucji wiodącej przy jego realizacji. Dodatkowo pozyskiwane będą informacje od innych instytucji i podmiotów w zakresie wskazanym w Programie. Działania wyznaczone do realizacji będą obszarami podlegającymi monitorowaniu. Rezultatem monitoringu będą sprawozdania roczne, o których mowa w art. 179 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

SPIS WYKRESÓW I TABEL

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w Gminie Golina w latach 2019-2021	8
Wykres 2. Powody udzielania świadczeń w 2021 roku według liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej.....	9
Wykres 3. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2019-2021.....	10
Wykres 4. Odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej na przestrzeni lat 2019-2021 (w złotych)	11
Wykres 5. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu alkoholizmu i narkomanii w Gminie Golina na przestrzeni lat 2019-2021.....	13
Wykres 6. Liczba podjętych i kontynuowanych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2019-2021.....	18
Wykres 7. Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2019-2021.....	19
Wykres 8. Liczba osób stosujących lub doznających przemocy, którym udzielono porad w Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym w latach 2019-2021	20

SPIS TABEL

Tabela 1. Podział zadań i kompetencji pomiędzy jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej	5
Tabela 2. Typy rodzin z dziećmi objętych pomocą społeczną w formie świadczeń w 2021 roku	8
Tabela 3. Dane dotyczące asystentury rodziny w Gminie Golina na przestrzeni lat 2019-2021.....	10
Tabela 4. Liczba rodzin i osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego oraz kwota świadczeń w latach 2019-2021	11
Tabela 5. Liczba osób, którym przyznano zasiłek celowy w ramach programu wieloletniego „Posiłek w szkole i w domu” w latach 2019-2021.....	12
Tabela 6. Liczba dzieci korzystających z posiłku w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” i kwota świadczeń w latach 2019-2021.....	12
Tabela 7. Działania funkcjonariuszy Policji w stosunku do osób spożywających alkohol w latach 2019-2021.....	14

Tabela 8. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Golina wobec osób uzależnionych w latach 2019-2021.....	15
Tabela 9. Dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i grup roboczych w latach 2019-2021	18
Tabela 10. Liczba osób z terenu Gminy Golina objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w latach 2019-2021.....	19
Tabela 11. Liczba osób dotkniętych i stosujących przemoc w rodzinie, świadków przemocy w rodzinie oraz osób, z którymi przeprowadzono rozmowy interwencyjne, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA w latach 2019-2021.....	21